

Заштитимо заједницу од поплава

Поплава је природна појава која означава неубичајено високи водостај у рекама и језерима, због кога се вода из речног корита или језерске завале прелива преко обале те плави околно подручје. Узроци поплава су најчешће интензивне и дуготрајне кише, односно нагло топљење снега и леда. Поред сложених и неповољних климатских појава, лош однос људи према животnoj средини доприноси повећању вероватноће настанка и појаве штетног дејства поплава.

Поплава се може спречити или њено дејство умањити правовременим мерама и радовима на уређењу водотокова и стајаћих вода. Активним односом становништва према овој природној појави могуће је спречити или бар ублажити њене штетне последице по људе, животну средину, материјална и културна добра. Стална и благовремена едукација становништва има велики значај у домену превенције, одбране од поплава и отклањања последица поплава.

Током претходних поплава запажено је да се становништво односи пасивно према овом виду угрожавања заједнице, почев од тога да не предузима мере непосредне заштите свог домаћинства, не учествује у колективним мерама и поступцима у борби са воденом стихијом, неадекватно реагује на издата наређења, веома се тешко одлучује на евакуацију из својих кућа и врло често се руководи личним интересима, на супрот интереса заједнице.

Поред снага заштите и спасавања професионално задужених за ту област (штабови за ванредне ситуације, повереници и јединице цивилне заштите и др.), неопходно је адекватно припремити становништво да „живи са елементарним непогодама“ што подразумева њихов активан однос према елементарној непогоди, пре свега у домену превентивног деловања, а потом и у домену спречавања опасности и отклањања последица елементарне непогоде.

У складу са Законом о ванредним ситуацијама на територији града Зајечара успостављена је мрежа повереника цивилне заштите и њихових заменика у насељеним местима, који су именовани ради обављања послова заштите и спасавања и који су у обавези да предузимају непосредне мере за учешће грађана у спровођењу мера и задатака цивилне заштите и личне, узајамне и колективне заштите и да руководе јединицама цивилне заштите опште намене. Грађани и грађанке на угроженим и настрадалим подручјима дужни су да поступају у складу са упутствима повереника, односно заменика повереника.

Упутства становништву за превентивно деловање у случају опасности од поплава:

1. **Током периода кад нема поплава понашајте се одговорно према средини у којој живите и радите, не бацајте отпад у водотокове (реке, јаруге, потоке и канале) и на пропуснике и одводнике површинских вода и не затрпавајте их;**
2. Ако је отпад већ у коритима водотокова, пропусницима и одводницима, организујте се на нивоу месне заједнице да их очистите од отпада и наноса материјала и да их одржавате у исправном стању. Проблеме које не можете сами решити пријавите надлежној комуналној инспекцији или Штабу за ванредне ситуације;
3. **У градовима где је код јаких киша појачано отицање вода, не бацајте отпад и не прекривајте шахте за одвод атмосферске воде;**
4. Уколико су стамбени и економски делови вашег домаћинства на местима на којима могу бити угрожени поплавним таласом или бујицом, ископајте одводне канале и одржавајте их у исправном стању;
5. **По могућству припремите џакове са песком које у случају наиласка поплаве можете ставити на места продирања воде и затворите сва места на кући кроз која вода може да уђе;**
6. Уређаје и намештај подигните на више спратове или виша места у кућама, да бисте спречили или умањили штету;
7. **Уколико прети продор поплавног таласа на време искључите све инсталације (довод плина, струје и др.);**
8. Не преграђујте водотокове како би правили акумулацију воде у летњем периоду;
9. **Не нарушавајте изграђене обалоутврде да бисте правили газове, узимали материјал са насипа и слично. Не сеците растиње на обалама водотокова и не дозволите другима да то чине. Не дозволите „чисту“ сечу шума – шуме вас штите од ерозија и клизишта. Овим и сличним радњама нарушаваате систем одбране од поплава и угрожавате себе, своју имовину и околину;**
10. У случају настале опасности од поплаве приоритет је на спасавању људи и животиња, а тек потом, ако постоји могућност, имовине и културних добара. Не заборавите децу и немоћне – они не могу сами да се спасавају!
11. **Паника је највећи непријатељ борбе са поплавом. Борите се свим снагама против ње!**

БРОЈЕВИ ХИТНИХ СЛУЖБИ

Ватрогасци-спасиоци	193
Хитна медицинска помоћ	194
Полиција	192
Републички центар за обавештавање	1985
Европски број за ванредне ситуације	112

Архуска конвенција у Србији

Архуска конвенција, односно Конвенција о доступности информација, учешћу јавности у доношењу одлука и праву на правну заштиту у питањима животне средине, усвојена је 25. јуна 1998. године у граду Архусу у Данској. Народна скупштина Републике Србије усвојила је Закон о потврђивању Архуске конвенције 12. маја 2009. године. Основно питање које Архуска конвенција регулише је питање права сваког појединца на живот у здравој животnoj средини, али и обавеза да се таква животна средина чува и унапређује у интересу садашњих и будућих генерација. Конвенција ово базично право надограђује правом грађана на приступ информацијама везаним за животну средину, на учешће у доношењу одлука о животnoj средини и на заштиту пред надлежним државним органима, пре свега пред органима управе и правосуђа, уколико су повређени интереси или права грађана у вези са питањима која се тичу животне средине.

Визија Архус центра јужне и источне Србије је да унапреди спровођење Архуске конвенције у Србији и да буде спона између локалних самоуправа и шире друштвене заједнице, пре свега на територији борског, зајечарског, топличког, нишавског, пиротског, јабланичког и пчињског округа. Центар промовише демократске вредности и поступке на плану очувања животне средине и доприноси заштити права појединаца да живе у окружењу које не угрожава њихово здравље и благостање.

Архус центар Јужне и Источне Србије
www.aarhuscentarjis.rs,
office@aarhuscentarjis.rs
тел: 018 522 788; 514 360; 514 361

Ставови изречени у публикацији припадају искључиво аутору и његовим сарадницима и не представљају нужно званичан став Мисије ОЕБС-а у Србији.

ЗАШТИТИМО ЗАЈЕДНИЦУ ОД ПОПЛАВА

